

Warszawa, dnia 11 lipca 2022 r.

STANOWISKO

KOMISJI ETYKI I WYKONYWANIA ZAWODU

KRAJOWEJ RADY RADCÓW PRAWNYCH

1. Przedmiot stanowiska Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Radcy Prawnego

W dniu 19 maja 2022 roku Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych otrzymała celem zajęcia stanowiska, zapytanie radcy prawnego o następującej treści:

„1. Czy radca prawny będący partnerem w spółce partnerskiej (dalej jako: Kancelaria) może objąć funkcję członka Rady Nadzorczej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (dalej jako: Spółka) na rzecz której radca prawny świadczył uprzednio bezpośrednio pomoc prawną na podstawie umowy o stałej obsłudze zawartej pomiędzy Spółką a Kancelarią, przy założeniu, że po objęciu przez radcę prawnego funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki, radca prawny nie będzie świadczył pomocy prawnej na rzecz Spółki (nie będzie wyznaczany do wykonywania czynności świadczenia pomocy prawnej na rzecz Spółki), jednakże pomoc taką będą dalej świadczyli inni prawnicy (w tym radcowie prawni) w ramach Kancelarii?

2. Czy takie postępowanie będzie zgodne z Kodeksem Etyki Radcy Prawnego, w szczególności w zakresie obowiązku unikania konfliktu interesów?”

We wniosku radca prawny zawarł wyjaśnienie, w których stwierdził, że Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych zajęła stanowisko w dniu 27 października 2020 roku w podobnej sprawie, a mianowicie w sprawie możliwości łączenia przez radcę prawnego funkcji członka rady nadzorczej spółki akcyjnej i świadczenia usług w zakresie pomocy prawnej na rzecz spółki, jednakże stanowisko to **nie uwzględniało okoliczności świadczenia pomocy prawnej na rzecz Spółki przed objęciem funkcji członka rady nadzorczej i zaprzestania jej świadczenia po objęciu funkcji oraz okoliczności, w**

których radca prawny jest jednocześnie partnerem w spółce partnerskiej, którą ze spółką łączy stałe zlecenie na obsługę prawną .

2. Przepisy prawa istotne dla zajętego stanowiska oraz piśmiennictw

- 1) ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1166) zwanej dalej ustawą o radcach prawnych
- 2) Kodeksu Etyki Radcy Prawnego uchwalonego przez Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych, stanowiący załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zwanego dalej KERP,
- 3) Kodeks spółek Handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.)zwanego dalej KSH
- 4) Komentarz do Kodeksu Etyki Radcy Prawnego pod redakcją dr Tomasza Schefflera , wyd. 2 Wydawnictwo C . H .Beck , 2017 rok)
- 5) Kodeks Spółek Handlowych *Komentarz Jacek Bieniak, dr Michał Bieniak, dr Grzegorz Nita-Jagielski, prof. dr hab. Krzysztof Oplustil, Robert Pabis, dr Anna Rachwał, dr hab. Marcin Spyra, dr hab. Grzegorz Suliński, dr Marcin Tofel, Małgorzata Wawer, prof. dr hab. Robert Zawłocki 2022wyd 8)*

3. Analiza zagadnienia

Zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego.

Zawód zaufania publicznego to pojęcie wprowadzone przez art. 17 ust 1 Konstytucji RP. Do cech zawodu zaufania publicznego należą w szczególności uznawanie uzyskanych informacji za tajemnicę zawodową, samodzielność wykonywania zawodu, istnienie sformalizowanej deontologii zawodowej, zaufanie. Nadto wykonywanie czynności zawodowych wymaga przygotowania zawodowego określonego odpowiednimi przepisami.

Zgodnie z preambułą do Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny wykonując wolny zawód samodzielnie i niezależnie służy interesom wymiaru sprawiedliwości jak również tym, których prawa i wolności zostały mu powierzone w celu ochrony.

Gwarancją należytego wykonywania zawodu radcy prawnego jest między innymi zachowanie tajemnicy zawodowej, postępowanie zgodnie z normami etyki zawodowej, treścią roty ślubowania.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 KERP radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych powinien być wolny od wszelkich wpływów wynikających z jego osobistych interesów, nacisków z zewnątrz oraz ingerencji z jakiegokolwiek strony lub z jakiegokolwiek powodu. Wyrażone przez kogokolwiek polecenia, ograniczające niezależność, sugestie czy wskazówki, nie mogą wpływać na prezentowane przez niego stanowisko w sprawie .

Zgodnie zaś z art. 10 KERP „obowiązek unikania przez radcę prawnego konfliktu interesów służy zapewnieniu niezależności a także dochowaniu tajemnicy zawodowej oraz lojalności wobec klienta.”.

Radca prawny wykonując zawód zaufania publicznego nie może podejmować się zajęć niedopuszczalnych oraz zajęć, których podjęcie spowoduje zaistnienie konfliktu interesów.

Zajęcia niedopuszczalne oraz konflikt interesów zostały opisane w rozdziale 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w przepisach art. 25 do 30

Zatem zgodnie z treścią art. 25 ust. 1 KERP

„Radca prawny nie może zajmować się sprawami ani w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uwłaczały godności zawodu, podważały do niego zaufanie albo groziły naruszeniem tajemnicy zawodowej.”.

Art. 26 ust. 1 KERP stanowi iż „Radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej, jeżeli wykonywanie czynności zawodowych naruszałoby tajemnicę zawodową lub stwarzało znaczne zagrożenie jej naruszenia, ograniczenia niezależności, albo gdy posiadana przez niego wiedza o sprawach innego klienta lub osób na rzecz których uprzednio wykonywał czynności zawodowe, dawałaby klientowi nieuzasadniona przewagę .”.

Art. 27 KERP formułuje zakaz udzielania pomocy prawnej w określonych w nim sytuacjach; radca prawny nie może udzielić pomocy prawnej, jeżeli:

- 1) brał udział w sprawie jako przedstawiciel organów władzy publicznej lub osoba pełniąca funkcję publiczną albo jako arbiter, mediator lub biegły;

- 2) zeznawał uprzednio jako świadek w sprawie o okolicznościach sprawy;
- 3) osoba najbliższa albo z jakichkolwiek przyczyn zależna od radcy prawnego brała lub bierze udział w rozstrzygnięciu sprawy;
- 4) sprawa dotyczy radcy prawnego, adwokata lub innej osoby, z którą radca prawny może na podstawie przepisów prawa wspólnie wykonywać zawód – o ile wykonują czynności zawodowe w tym samym czasie na rzecz tego samego klienta;
- 5) był albo pozostaje w bliskich stosunkach z przeciwnikiem swojego klienta lub osobą zainteresowaną niekorzystnym dla klienta rozstrzygnięciem sprawy;
- 6) osoba najbliższa radcy prawnemu jest pełnomocnikiem strony przeciwnej lub wykonywała na jej rzecz w tej sprawie inną pomoc prawną.

Art. 28 KERP stanowi:

„1. Radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klientów, jeżeli ich interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub sprawie z nią związanej.

2. Radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klienta, jeżeli przeciwnik klienta jest również jego klientem w jakiegokolwiek sprawie.

3. Radca prawny nie może być obrońcą lub pełnomocnikiem klienta, którego interesy są sprzeczne z interesami osób, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej.”.

A art. 29 KERP postanawia, że:

„1. Radcy prawnemu nie wolno doradzać:

1) klientowi, którego interesy są sprzeczne z interesami innego klienta w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej

2) klientowi, jeżeli jego interesy są sprzeczne w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej z interesami osoby, na rzecz której radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe.

2. Zakazy doradzania, o których mowa w ust. 1, nie obowiązują, jeżeli klient lub klienci oraz osoby, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe, wyrazili na takie działanie zgodę. Radca prawny nie może jednak uzyskać takiej zgody, jeżeli jest lub był obrońcą w sprawie karnej co najmniej jednego z nich.

3. Zgoda powinna być wyrażona na piśmie, po uprzednim pisemnym poinformowaniu przez radcę prawnego klienta lub klientów oraz osób, na rzecz których radca prawny uprzednio wykonywał czynności zawodowe, o okolicznościach stanowiących istotę konfliktu interesów i jego źródle, skutkach proponowanego działania, zagrożeniu z tym związanym, a także o możliwych bądź wyłączonych przez taką zgodę działaniach alternatywnych.”.

W art. 30 KERP postanowiono iż

„1. Radca prawny nie może świadczyć pomocy prawnej klientowi, jeżeli w danej sprawie lub sprawie z nią związanej pomiędzy klientem a radcą prawnym istnieje sprzeczność interesów lub znaczne ryzyko jej wystąpienia, a także jeżeli czynności zawodowe dotyczą osoby lub majątku radcy prawnego albo osoby mu najbliższej, chyba że czynność odnosi się do wspólnych z klientem roszczeń, działań lub interesów.

2. Transakcja majątkowa radcy prawnego z klientem powinna być poprzedzona poinformowaniem klienta o istotnych elementach przyszłej umowy, tak aby klient miał możliwość skorzystania z porady innego prawnika. Nie dotyczy to transakcji dokonywanych w ramach zwykłej działalności klienta.”.

„Unikanie przez radcę prawnego konfliktu interesów ma przede wszystkim na celu ochronę głównych zasad, którymi powinien kierować się radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych tj. niezależności podejmowanych działań, zachowania tajemnicy zawodowej oraz lojalności w stosunku do klienta” (Komentarz do Kodeksu Etyki Radcy Prawnego pod redakcją dr Tomasza Schefflera, wyd. 2 Wydawnictwo C . H .Beck , 2017 rok).

Podsumowując należy stwierdzić, iż radca prawny winien w swoich czynnościach zawodowych przestrzegać zasad opisanych między innymi w ustawie o radcach prawnych i Kodeksie Etyki Radcy Prawnego

W opisanym we wniosku stanie faktycznym radca prawny jest zatrudniony w spółce z o.o. w ramach zawartej umowy cywilnoprawnej ze spółką partnerską, w której jest partnerem.

Będąc zatrudnionym w spółce z o.o. ma zostać powołany do rady nadzorczej i po powołaniu do rady nadzorczej zrezygnować z osobistego świadczenia pomocy prawnej na rzecz tej spółki.

Jednocześnie spółka partnerska, w której jest partnerem, nadal będzie świadczyła pomoc prawną w ramach umowy cywilnoprawnej, jednakże wyznaczony do świadczenia pomocy prawnej będzie inny partner - radca prawny.

Zgodnie z treścią art. 214 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych „Członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat **nie może być jednocześnie** członkiem rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.”.

Przepis ten w sposób jednoznaczny zakazuje bycia członkiem rady nadzorczej przez radcę prawnego, gdy ten jest **jednocześnie** zatrudniony w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w momencie powołania.

Przy czym przez zatrudnienie w rozumieniu w art. 214 § 1 KSH należy uważać zarówno pozostawanie w stosunku **pracy** ze spółką, jak i świadczenie usług na jej rzecz na podstawie umów **cywilnoprawnych**.

W związku z powyższym członkiem rady nadzorczej nie może być radca prawny świadczący, w ramach zatrudnienia, pomoc prawną na rzecz spółki w tym samym czasie.

Przy czym pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego musi mieć charakter stały, nie okazjonalny, sprowadzający się jedynie do doraźnej pomocy prawnej.

„Zgodne z prawem powołanie do rady nadzorczej wymaga, by osoba desygnowana w chwili powołania nie sprawowała już stanowiska wymienionego w omawianym przepisie – w szczególności nie wystarczy oświadczenie o możliwości rezygnacji, czy nawet już rozpoczęcie terminu wypowiedzenia umowy o pracę, lecz konieczne jest ustanie stosunku uniemożliwiającego powołanie do rady nadzorczej.”(Kodeks Spółek Handlowych Komentarz *Jacek Bieniak, dr Michał Bieniak, dr Grzegorz Nita-Jagielski, prof. dr hab. Krzysztof Oplustil, Robert Pabis, dr Anna Rachwał, dr hab. Marcin Spyra, dr hab. Grzegorz Suliński, dr Marcin Tofel, Małgorzata Wawer, prof. dr hab. Robert Zawłocki* 2022wyd 8).

Tym samym radca prawny przed powołaniem do rady nadzorczej powinien zaprzestać wykonywania stałej obsługi prawnej w ramach umowy zawartej ze spółką partnerską, w której jest partnerem, a spółka ta powinna delegować innego radcę prawnego do jej wykonywania.

W każdym jednak przypadku, przed podjęciem się świadczenia pomocy prawnej radca prawny będzie zobowiązany do rozważenia czy podjęcie się takich czynności nie narusza przepisów ustawy o radcach prawnych, Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zakazujących podejmowania czynności zawodowych niosących ryzyko naruszenia tajemnicy zawodowej, zaistnienia konfliktu interesów, stwarzającego zagrożenie niezależności lub ryzyko naruszenia tajemnicy zawodowej. W sytuacji ujawnienia się powyżej opisanych przesłanek po przyjęciu zlecenia radca prawny winien wyłączyć się i wypowiedzieć klientowi pełnomocnictwo.

Należy zwrócić uwagę, iż opisane we wniosku okoliczności, iż radca prawny świadczył stałą pomoc prawną na rzecz Spółki przed podjęciem funkcji członka Rady Nadzorczej a zaprzestał świadczenia dopiero po objęciu funkcji (jeśli taki stan prawny zaistniał) stanowiłyby naruszenie art. 214 § 1 KSH i prowadziłyby do nieważności uchwały o powołaniu radcy prawnego na to stanowisko.

Wnioskodawca we wniosku przywołał stanowisko Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu z dnia 27 października 2020 roku w podobnej sprawie. Radca prawny stwierdził, iż stanowisko to nie uwzględniało świadczenia przez radcę prawnego stałej pomocy prawnej na rzecz Spółki przed objęciem funkcji członka Rady Nadzorczej i zaprzestania jej świadczenia po objęciu funkcji oraz okoliczności, w których radca prawny jest jednocześnie partnerem w spółce partnerskiej, którą ze Spółką łączy stałe zlecenie na obsługę prawną.

W przywołanym stanowisku Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP zawarto również rozstrzygnięcie co do okoliczności opisanej we wniosku tj. że radca prawny jest jednocześnie partnerem w spółce partnerskiej, którą ze spółką łączy stałe zlecenie. W stanowisku Komisja stwierdziła bowiem iż „radca prawny wykonujący zawód w spółce, o jakiej mowa w art. 8 ust. 1, świadczącej pomoc prawną spółce akcyjnej może obejmować funkcję członka rady nadzorczej obsługiwanej spółki pod warunkiem, że nie został wyznaczony do wykonywania czynności świadczenia pomocy prawnej na rzecz tej spółki akcyjnej...”

Spółka partnerska jest bowiem Spółką wymienioną w art. 8 ust 1 ustawy o radcach prawnych.

Stanowisko Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu KIRP w przedmiotowej sprawie jest tożsame ze stanowiskiem z dnia 27 października 2020 roku i stanowi iż radca prawny wykonujący zawód w spółce partnerskiej, świadczącej pomoc prawną spółce z o.o. może obejmować funkcję członka rady nadzorczej obsługiwanej spółki pod warunkiem, że nie został

wyznaczony do wykonywania czynności świadczenia pomocy prawnej na rzecz tej spółki z o.o. tj. w dniu podjęcia uchwały o powołaniu nie świadczy pomocy prawnej jako osoba delegowana ze spółki partnerskiej do wykonywania umowy stałej obsługi prawnej.

4. Podsumowanie

Radca prawny zatrudniony w Spółce z o. o na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej ze spółką partnerską, w której jest partnerem może zostać powołany do rady nadzorczej Spółki z o.o., o ile przed powołaniem przestanie świadczyć stałą obsługę prawną na rzecz Spółki z o.o., a do wykonywania umowy stałej obsługi prawnej spółka partnerska deleguje innego radcę prawnego lub adwokata.

Sporządziła:

r. pr. Joanna Gibas-Kobierecka

Przewodniczący Komisji

Etyki i Wykonywania Zawodu KRRP

r. pr. Ryszard Wilmanowicz